

PARANTOLA

SARAH PEARSE

Suomentanut Kirsi Luoma

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos *Sanatorium*

Copyright © Sarah Pearse Ltd 2020

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-45446-5

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Perheelleni

On nous apprend à vivre quand la vie est passée.
("Meidät opetetaan elämään, kun elämä on ohi.")

Michel de Montaigne

"Olen rakastanut rajoitteita. Ne tekevät oloni mukavaksi."

Joseph Dirand

PROLOGI

Tammikuu 2015

Lattialla lojuu sekalaista sairaalatavaraa: ruosteläikkien peittämiä leikkausvälineitä, rikkinäisiä pulloja ja purnukoita, vanhan pyörätuolin naarmuinen luuranko. Repaleinen patja on lysähtänyt seinää vasten sепенkeltaisia tahroja päällikankaasaan.

Daniel Lemaître puristaa salkkuaan, ja äkkiä häntä kuvottaa. Tuntuu kuin aika olisi kaapannut rakennuksen sielun ja jättänyt tilalle jotain sairasta ja mätää.

Hän kulkee nopeasti pitkin käytävää, askeleet kaikuvat laatoitetulla lattialla.

Pidä katse ovelsa. Älä vilkaise taaksesi.

Mutta ajan kuluttamat esineet vetävät hänen katsettaan puoleensa, kertovat tarinoitaan. On helppo kuvitella täällä viruneita ihmisiä, jotka ovat yskineet keuhkojaan pihalle.

Joskus hän on jopa haistavinaan rakennuksen entisen käytötarkoituksen, vanhoista leikkaussaleista huokuvan kemikaalien katkun.

Daniel on ehtinyt käytävän puoliväliin, kun hän pysähtyy.

Jokin liikahtaa vastapäisessä huoneessa, jokin tumma ja epämääräinen. Hänen vatsassaan muljahtaa. Hän tuijottaa liikkumatta, antaa katseensa kulkea huoneen hämärässä. Papereita hujan hajan lattialla, hengityskoneen vääntyneet letkut, risa sängyn runko, josta roikkuvat kuluneet lepositeet.

Hänen ihoaan kihelmöi jännityksestä, mutta mitään ei tapahtu. Rakennuksessa on hiljaista.

Hän henkäisee raskaasti ulos ja jatkaa matkaansa.

Älä ole hölmö, hän sanoo itselleen. Olet väsynyt. Liikaa myöhäisiä iltoja ja aikaisia aamuja.

Daniel tulee ulko-ovelle ja vetää sen auki. Vihaisesti ulvova tuuli lennättää oven selälleen. Hän astuu eteenpäin ja saa kasvoilleen sokaisevan lumiryöpyn, mutta on helpotus päästä ulos.

Parantola hermostuttaa Danielia, vaikka hän tietää, millaiseksi se vielä muuttuu. Hän on piirtänyt uuden hotellin jokaisen oven, ikkunan ja valokatkaisimen. Mutta juuri nyt hän reagoi tahtomattaankin sen menneisyyteen, siihen mitä se joskus oli.

Ulkopuolessakaan ei ole kehumista, hän miettii vilkaistessaan ylös. Koruton laatikkomainen rakennus on sieltä täältä lumessa, ja rappion jäljet paistavat silmään. Parvekkeet, balustradit ja pitkä veranta ovat lahonneet paikoilleen. Vain jokunen ikkuna on säilynyt ehjänä. Muiden kohdalla julkisivua täplittävät rumat lastulevyneiliöt.

Daniel vertaa näkyä omaan taloonsa Veveyn pikkukaupungissa. Ero on melkoinen. Hänen kotinsa on modernin kulmikas, ja sen lasiseinien sisältä voi ihailaa laajaa järvinäkymää. Talossa on myös kattoterassi ja rannassa pieni laituri.

Kaikki hänen kynästään.

Ajatus kodista tuo mieleen Jon, joka on arvatenkin juuri pällannut töistä. Vaimon päässä pyörivät vielä mainosbudjetit ja muistiot tämän patistellessa lapsia läksyntekoon.

Hän kuvittelee, miten Jo laittaa tarmokkaana päivällistä, pilkkoo ja viipaloi ruoka-aineita kastanjanruskeat hiukset kasvoille valuen. Valmistumassa on jotain yksinkertaista – pastaa, kalaa, vorkkia. Kumpikaan heistä ei loista kotitöissä.

Ajatus piristää Danielia, mutta tunne on ohimenevä. Kun hän astelee parkkipaikan poikki, mieleen hiipii jo huoli kotimatkasta.

Parantolalle ei ole helppo ajaa edes ihanteellisella säällä. Syrjäinen sijainti korkealla vuoristossa on ollut aivan tietoinen valinta. Tuberkuloosipotilaat pääsivät kauas kaupunkien savu-sumusta ja pysyivät loitolla muusta väestöstä.

Ikävä kyllä se tarkoittaa, että parantolalle on ajettava painajaismaista serpentiinitietä, joka mutkittelee sankan kuusimet-sän halki. Aamun lumituiskussa hän tuskin erotti tietä tänne ajaessaan. Tuulilasiin oli satanut niin rajusti valkoisia jäänuolia, että näkyvyys oli rajoittunut muutamaan metriin.

Daniel on jo melkein autonsa luona, kun hänen jalkansa osuu johonkin. Maassa makaa risa kyltti, joka on peittynyt puo-liksi lumeen. Teksti on töherretty punaisella värillä.

NON AUX TRAVAUX!! EI RAKENNUSTÖILLE!!

Danielin sisällä kuohahtaa kiukku, ja hän polkee kyltin jal-koihinsa. Mielenosoittajat olivat olleet täällä edellisellä viikolla. Yli viisikymmentä henkeä huutamassa törkeyksiä ja heiluttele-massa mauttomia plakaattejaan hänen naamansa edessä. Ta-pahtuma oli kuvattu puhelimilla ja videoita oli jaettu sosiaali-nessa mediassa.

Siinä vain yksi esimerkki loputtomista taisteluista, joita pro-jektin toteutuminen oli heiltä vaatinut. Ihmiset väittivät toivo- vansa edistystä ja sen tuomia turistifrangeja, mutta kun olisi pitänyt ryhtyä konkreettisiin rakennuspuuhiin, se ei enää so- pinutkaan.

Daniel tietää, mistä se johtuu. Voittajaa ei katsota hyvällä.

Niin isä sanoi hänelle kerran, ja se pitää paikkansa. Alus- sa paikalliset asukkaat olivat ylpeitä. He hyväksyivät hänen pienet onnistumisensa. Sioniin rakennetun ostoskeskuksen, Rhône'n partaalle Sierreen nousseen kerrostalon. Mutta sit- ten menestystä on ilmeisesti kertynyt liikaa. Hänestä on tullut liian iso nimi.

Danielista tuntuu, että heidän silmissään hän on jo saanut osansa ja ahnehtii nyt liikoja. Vasta kolmenkymmenenviiden, ja

luonut jo kukoistavan arkkitehtitoimiston, jolla on toimipisteitä Sionissa, Lausannessa ja Genevessä, pian Zürichissäkin.

Sama tilanne kuin Lucasilla, joka on hankkeen rakennuttaja ja hänen vanhimpia ystäviään. Lucas ei ole juuri häntä vanhempi ja omistaa jo kolme huomattavaa hotellia.

Heitä katsotaan karsaasti heidän menestyksensä vuoksi.

Ja tämä projekti on ollut viimeinen naula arkkuun. Vastapuoli on käyttänyt kaikki konstinsa: nettitrolleja, toimistolle sadelleita kirjeitä ja sähköposteja, valituksia rakennusluvasta.

Daniel joutui tulilinjalle ensin. Paikallisissa blogeissa ja somessa alkoi kiertää huhuja, joiden mukaan hänen yrityksensä oli ajautunut vaikeuksiin. Seuraavaksi käytiin Lucasin kimppuun. Samantapaisia tarinoita, jotka oli helppo sivuuttaa, mutta erityisesti yksi on jäänyt elämään.

Se vaivaa Danielia enemmän kuin hän tahtoo myöntää.

Puhetta lahjuksista. Korruptiosta.

Daniel yritti puhua siitä Lucasille, mutta tämä lopetti keskustelun alkuunsa. Asia kaihertaa häntä kuten niin moni muukin seikka tässä projektissa, mutta hän työntää sen pois mielestään. Turha miettiä sitä, parempi keskittyä lopputulokseen. Tämä hotelli sementoi hänen maineensa, hän tietää sen jo. Lucasin tarmo ja viehtymys yksityiskohtiin ovat innoittaneet Danielin suunnittelemaan luomuksen, jollaisesta hän on voinut aiemmin vain haaveilla.

Daniel tulee autolleen. Tuulilasin päälle on satanut niin paksu lunta, etteivät pyyhkimet selviä urakasta. Kerros on kaavittava pois.

Hän hamuaa avainta taskustaan mutta huomaa samassa jotakin.

Eturenkaan vieressä lojuu rannerengas.

Hän kumartuu poimimaan sen. Se on kapea, kuparinen. Daniel pyörittelee rengasta sormissaan. Sisäpintaan on kaiverrettu numerosarja, kenties päivämäärä?

Daniel kurtistaa kulmiaan. Sen on pakko olla jonkun, joka on käynyt täällä tänään. Muutenhan lumi olisi peittänyt sen.

Mutta mitä joku on puuhaillut niin lähellä hänen autoaan?

Ajatuksiin nousee kuvia mielenosoittajista, heidän vihaisista ja pilkkallisista kasvoistaan.

Voisiko tämä olla heidän?

Daniel pakottautuu vetämään henkeä syvään ja rauhallisesti, mutta työntäessään rannerenkaan taskuunsa hän näkee jonkin vilahtavan parkkipaikan reunalle nousseen lumivallin takana.

Epämääräinen siluetti.

Hän puristaa auton kaukosäädintä hikisissä kourissaan ja painaa voimalla nappia avatakseen takakontin, nostaa katseensa ja jähmettyy paikoilleen.

Joku seisoo hänen edessään. Hahmo on asettunut hänen ja auton väliin.

Daniel tuijottaa ilmestystä halvaantuneena. Aivot yrittävät käsittää, mitä silmät näkevät. Kuinka joku on voinut lähestyä häntä niin nopeasti aivan huomaamatta?

Hahmo on pukeutunut mustiin, ja jokin peittää hänen kasvojaan.

Se muistuttaa kaasunaamaria. Muoto on pohjimmiltaan sama, mutta edestä puuttuu suodatin. Sen paikalla on paksu kumiletku, joka yhdistää nenän ja suun. Letku on joustava ja musta, se värisee hahmon vaihtaessa painoa jalalta toiselle.

Näky on pelottava. Kuin jokin hirviö. Suoraan tiedostamatoman mielen pimeimmistä syövereistä.

Mieti, hän patistaa itseään, *mieti*. Järkeä alkaa hakea vaihtoehtoja, tapoja tehdä tästä jotain harmitonta. Pelkkää pilaa, niin tietysti. Joku mielenosoittaja yrittää säikyellä häntä.

Sitten hahmo astuu häntä kohti. Liike on täsmällinen, hallittu.

Yhtäkkiä kaamea musta kuminaamari tuntuu peittävän Danielin näkökentän kokonaan. Hän tuijottaa letkun uurteita. Sit-

ten hän kuulee hengityksen, naamarista tulevan oudon kostean imuäänen. Soljuvat uloshengitykset.

Danielin sydän hakkaa.

”Mitä tämä on?” hän kysyy ja erottaa pelon äänessään, se värisee hänen tahtomattaan. ”Kuka te olette? Mitä oikein yritätte?” Hänen kasvojaan pitkin valuu pisara. Kuumalla iholla sulanutta lunta, vaiko hikeä? Hän ei tiedä.

No niin, hän sanoo itselleen. Ryhdistäydy. Joku idiootti vain pelleilee kanssasi.

Kävelet vain ohi ja istut autoon.

Vasta nyt, tästä kulmasta, hän huomaa toisen auton. Auton joka ei ollut siinä hänen saapuessaan. Se on musta pick-up. Nissan.

No niin, Daniel. Nyt vauhtia.

Mutta hänen ruumiinsa on kivettynyt paikoilleen, se ei tottele käskyjä. Hän voi vain seistä aloillaan ja kuunnella naamarista tulevaa outoa hengitystä. Se kuuluu nyt kovempänä, nopeampana, raskaampana.

Pehmeä imuääni, sitten kimeä vihellys.

Yhä uudestaan ja uudestaan.

Hahmo syöksähtää lähemmäs jokin esine kädessään. Veitisi? Daniel ei näe sitä kunnolla, se jää osittain paksun hansikkaan peittoon.

Vauhtia nyt, älä enää odota.

Hän saa viimein itsensä liikkeelle, ottaa askeleen ja toisen, mutta pelko kangistaa hänen lihaksensa. Hän kompuroi lumesa ja oikea jalka lipeää alta.

Kun hän pääsee takaisin pystyyn, on jo myöhäistä: hansikkakäsi painuu hänen suulleen. Hansikas haisee ummehtuneelta, mutta sen lisäksi Daniel erottaa kuminaamarin erikoisen palaneen muovinhajun, johon sekoittuu vielä jotain muuta.

Jotain tuttua.

Mutta ennen kuin aivot ehtivät yhdistää asiat toisiinsa, hän

tuntee reidessään piston. Yksittäisen terävän kivun. Ajatukset
hajaantuvat ja mieli asettuu.

Vielä muutama sekunti, ja tietoisuus katoaa.

***Lehdistötiedote – julkaisuvapaa
keskiyöllä 5. maaliskuuta 2018***

Le Sommet
Hauts de Plumachit
Crans-Montana 3963
Valais
Sveitsi

**SVEITSISSÄ CRANS-MONTANAN LOMAKESKUKSESSA
AVAUTUU VIIDEN TÄHDEN HOTELLI**

Le Sommet, joka sijaitsee Crans-Montanen yläpuolella Sveitsin Alppien aurinkoisella vuoristotasanteella, pohjautuu sveitsiläisen rakennuttajan Lucas Caronin ideaan.

Kahdeksan vuoden mittavan suunnittelu- ja rakennustyön jälkeen yksi kaupungin vanhimmista parantoloista avaa ovensa luksushotellina.

Päärakennuksen suunnitteli 1800-luvun lopulla Caronin isoisoisä Pierre. Laitos niitti maailmanmainetta tuberkuloosihoitolana, kunnes antibioottien tulo pakotti sen monipuolistamaan toimintaansa.

Möhemmin se sai kansainvälistä tunnustusta innovatiivisesta arkkitehtuuristaan, jonka ansiosta vanhemmalle Caronille myönnettiin postuumisti Sveitsin valtion taide-

palkinto vuonna 1942. Rakennusta luonnehtivat puhtaat linjat, suuret näköalaikkunat, tasakatot sekä pelkistetyt geometriset muodot. Eräs tuomariston jäsen kuvaili sitä ”uraa-uurtavaksi luomukseksi, joka on suunniteltu täyttämään oivallisesti tarkoituksensa sairaalana ja joka sen lisäksi sitoo sisäpuolen ja ulkomaisen saumattomasti yhteen”.

Lucas Caron sanoo: ”Oli jo aika puhalttaa uutta elämää tähän rakennukseen. Luotimme siihen, että kunhan visiomme olisi oikea, tuloksena olisi hellävaraisesti kunnostettu hotelli, joka tekee kunniaa rakennuksen rikkaalle menneisyydelle.”

Sveitsiläisen arkkitehtitoimiston Lemaitre SA:n johdolla koottu työryhmä remontoi rakennuksen ja lisää sen yhteyteen modernin kylpylän ja tapahtumakeskuksen.

Herkällä kädellä kunnostettavassa Le Sommet’ssa hyödynnetään innovatiivisesti paikallisia luonnonmateriaaleja, kuten puuta, liusketta ja kiveä. Hotellin tyylikkää ja nykyaikaiset sisätilat heijastelevat ympäröivän maiseman vaikuttavia muotoja. Ne ammentavat rakennuksen menneisyydestä ja luovat uuden kertomuksen.

Valais’n matkailutoimiston johtaja Philippe Volkem sanoo: ”Olen aivan varma, että tästä tulee kruununjalokivi kohteelle, joka kuuluu jo nyt maailman upeimpiin talviloma-keskuksiin.”

Medialle lisätietoa aiheesta tarjoaa Lemans PR, Lausanne.

Yleiset tiedustelut/varaukset:
www.lesommetcransmontana.ch.

1

Tammikuu 2020
Ensimmäinen päivä

Sierren laaksokaupungista Crans-Montanaan nousevan funikulaarin rata leikkaa vuorenrintettä miltei luotisuoraan.

Runsaan neljän kilometrin mittainen reitti halkoo lumipeitteisiä viinitarhoja ja ohittaa viisi pikkukaupunkia: Venthône, Chermignon, Mollens, Randogne ja Bluche. Matka taittuu kahdessatoista minuutissa, ja nousua kertyy yli yhdeksänsataa metriä.

Sesongin ulkopuolella kiskohissi on yleensä puolityhjä. Valtaosa ihmisistä joko ajaa itse vuorenrintettä ylös tai turvautuu bussikytyiin. Tänään tungosta kuitenkin riittää, koska tie liikenne on pahasti ruuhkautunut.

Elin Warner seisoo täpötäyden vaunun vasemmalla puolella ja tarkkailee ympäristöään: ikkunoihin pakkautuvia muhkeita lumihiutaleita, loskaisella lattialla kohoavaa laukkuvuorta, ovista sisään tunkevia honteloja teinejä.

Hänen hartiansa jännittyvät. Hän on ehtinyt unohtaa, millaisia tuonikäiset nuoret usein ovat. Itsekkäitä olentoja, joilta ei liikene huomiota kenellekään muulle.

Likomärkä hiha pyyhkäisee hänen poskeaan. Hän haistaa kosteuden, tupakan, rasvassa käristetyn ruoan, halvan partaveden myskin- ja sitruksensekaisen tuoksun. Sitten kuuluu käheää yskimistä. Naurua.

Ovesta puskee sisään kovaääninen miesporukka North Facen pullistelevat urheilukassit selässään. He työntävät viereistä perhettä peremmälle vaunuun. Kiinni häneen. Jonkun käsi-varsi hankautuu hänen käsivarttaan vasten, ja niskassa tuntuu kuuma, oluelta tuoksahtava henkäys.

Paniikki yrittää ottaa vallan. Elinin sydän laukkaa, takoo vimmatusti rintakehään.

Eikö se ikinä lopu?

Haylerin tapauksesta on jo vuosi, ja yhä vain se tulee ajatuksiin, painajaisiin. Hän herää keskellä yötä lakanat hiestä märkinä, uni elävänä mielessään. Käsi kuristaa kurkkua ja kosteat seinämät puristuvat kokoon hänen ympärillään.

Sitten suolavesi, joka kuohuu ja loiskuu yli suun ja nenän...

Ota se haltuun, hän sanoo itselleen ja pakottautuu lukemaan funikulaarin seinään kirjoitettuja tekstejä.

Älä anna sen hallita sinua.

Hänen katseensa poukkoilee metallipintaan tuherretuilla kirjaimilla:

Michel 2010

BISOUS XXX

HELENE & RIC 2016

Katse siirtyy sanoista ikkunaan, ja hän hätkähtää kuvajaistaan. Hän on laiha. Niin laiha, että tekee pahaa katsoa.

Aivan kuin joku olisi kovertanut hänet ontoksi, kaivanut pois hänen sisimpänsä. Poskiluut ovat veitsenterävät, vinot siniharmaat silmät kasvaneet ja korostuneet. Edes kerroksittain leikkattu vaalea hiuspehko ja ylähuulessa kuultava arpi eivät pehmennä vaikutelmaa.

Hän on treenannut tauotta äidin kuoleman jälkeen. Kymmenen kilometrin juoksulenkkejä. Pilatesta. Painoja. Pyöräilyä Torquayn ja Exeterin välisellä rantatiellä piiskaavassa tuulella ja sateessa.

Se on liikaa, mutta hän ei osaa lopettaa, vaikka pitäisi. Hänellä ei ole muuta, se on ainoa keino karkottaa piinaavat ajatukset.

Elin kääntää katseensa pois. Hiki kihelmöi hänen niskassaan. Hän katsoo Williä ja yrittää keskittyä tämän kasvoihin. Leuassa erottuvaan tuttuun sänkeen, kurittomiin hiekanruskeisiin hiuksiin. ”Will, minulla on kuuma...”

Willin ilme muuttuu huolestuneeksi, ja Elin näkee hänen kasvoissaan tulevien ryppyjen aihiot: silmäkulmien juonteet, otsan poikki kulkevat kevyet vaot.

”Onko kaikki hyvin?”

Elin pudistaa päätään, kyöneleet kirvelevät hänen silmiään. ”Ei tunnu hyvältä.”

Will madaltaa ääntään. ”Siis tämä vai...”

Elin ymmärtää, mitä Will tarkoittaa. *Isaacia*. Itse asiassa kyse on molemmista, Isaac ja paniikki kietoutuvat yhteen, niitä ei voi erottaa toisistaan.

”En tiedä.” Elinin kurkkua kuristaa. ”Mietin sitä koko ajan, hänen kutsuaan. Se oli niin odottamaton. Ehkä oli virhe tulla tänne. Minun olisi pitänyt harkita tarkemmin tai edes jutella kunnolla hänen kanssaan ennen kuin annoimme hänen tehdä varauksen.”

”Ei vieläkään ole myöhäistä. Voimme ihan hyvin kääntyä takaisin. Sanotaan vaikka, että minulle tuli ongelmia töissä.” Will hymyilee ja tökkää silmälasejaan ylemmäs etusormellaan. ”Tästä tulisi ehkä maailmanhistorian lyhyin loma, mutta mitä siitä?”

Elin pakottautuu vastaamaan hymyyn, vaikka hänen mieltään raastaa, kun hän vertaa mielessään nykyhetkeä entiseen. Miten helposti Will onkaan hyväksynyt tämän. Uuden normaalin.

Kaikki on aivan toisin kuin heidän kohdatessaan. Siihen aikaan Elin kukoisti. Se oli parasta aikaa hänen hiukan yli kolmikymmenvuotisessa elämässään, tai siltä ainakin nyt tuntuu.

Hän oli juuri ostanut ensiasuntonsa läheltä merenrantaa, vanhan viktoriaanisen huvilan yläkerran. Neliöitä oli vähän, mutta huoneet olivat korkeita ja ikkunasta näkyi kaistale merta.

Töissä meni hyvin, hän oli edennyt rikosylikonstaapeliksi ja saanut vastuulleen ison ja tärkeän jutun. Äidin ensimmäiset kemoterapiahoidot näyttivät tehoavan, ja Elin luuli saaneensa Samiin liittyvän surunsa aisoihin, oli oppinut käsittelemään sitä. Mutta nyt...

Hänen elämänsä on kutistunut. Painunut kokoon tavalla, jota hän ei olisi voinut kuvitella vielä muutama vuosi sitten.

Nyt vaunun ovet sulkeutuvat, paksut lasiruudut liukuvat yhteen.

Funikulaari nytkähtää liikkeelle ja alkaa kivuta ylöspäin, loitota kiihtyvällä vauhdilla asemasta.

Elin sulkee silmänsä, mutta se vain pahentaa hänen oloaan. Jokainen ääni, jokainen tärähdys korostuu hänen luomiensa takana.

Hän avaa silmänsä ja näkee ohi kiitävän maiseman. Vilahduksia lumen peittämistä viinitarhoista, alppimajoista, myymälöistä.

Häntä pyörryttää. ”Haluan ulos.”

”Mitä?” Will kääntyy. Äänestä kuultaa harmi, vaikka hän yrittää peittää sen.

”Minun täytyy päästä ulos.”

Funikulaari sukeltaa tunneliin. He syöksyvät pimeään, ja naisääni hihkaisee.

Elin hengittää sisään, hitaasti ja keskittyneesti, mutta hän aistii jo, miten tuttu kauhu ottaa vallan. Äkkiä veri tuntuu virtaavan tahmeasti hänen suonissaan ja toisaalta syöksyvän kaikkialle yhtä aikaa.

Lisää hengittelyä. Hitaammin, niin kuin hän on opetellut. *Neljällä sisään, pidätys, ja seitsemällä ulos.*

Se ei auta. Kurkussa on kuristava tunne, ja hengitys on muuttunut pinnalliseksi ja nopeaksi. Keuhkot kamppailevat, yrittävät epätoivoisesti saada happea.

”Inhalaattori”, Will patistaa. ”Missä se on?”

Elinin käsi hamuilee laitetta taskusta, vetää sen esiin ja painaa: *hyvä*. Uusi painallus, ja hän tuntee kaasun suihkuavan nieluun, tavoittavan henkitorven.

Muutaman hetken kuluttua hengitys tasaantuu.

Mutta kun Elinin pää selkenee, he ovat siinä, kirkkaina hänen mielessään.

Hänen veljensä. Isaac. Sam.

Kuvat pyörivät kuin nauhalla.

Hän näkee pehmeitä lapsenkasvoja, pisamaisia poskia. Kummallakin veljeksellä on siniset silmät etäällä toisistaan, mutta siinä missä Isaacin katse on kylmä ja häiritsevän intensiivinen, Samin eloisten silmien tuike kutsuu ihmisiä puoleensa.

Elin painaa luomensa umpeen, ja mieleen työntyy muisto hetkestä, jolloin hän näki nuo silmät viimeisen kerran. Tyhjinä ja elottomina, tuttu tuike iäksi sammuneena.

Hän kääntyy katsomaan ulos ikkunasta muttei onnistu karkottamaan menneestä kumpuavia mielikuvia. Isaac hymyilee hänelle, tuttu omahyväinen virnistys. Veli ojentaa kättään, mutta harallaan olevat sormet ovat veressä.

Elin ojentaa oman kätensä muttei tavoita häntä. Se ei onnistu koskaan.

2

Hotellin minibussi odottaa pienellä parkkipaikalla kiskohissiradan yläpäässä. Auto on tyylikkään tummanharmaa, ja savunvärisiin ikkunoihin on takertunut lunta.

Oven vasemmassa alalaidassa näkyy miltei huomaamaton hopeanvärisen teksti: *le sommet*. Nimi on kirjoitettu harkitun vähäeleisesti pienaakkosin ohuella ja kulmikkaalla fontilla.

Äkkiä Elinin vatsaa kutkuttaa, ja hän sallii tunteen itselleen. Puhuessaan hotellista tuttavilleen ennen matkaa hän oli suhtautunut siihen korostetun yliolkaisesti.

Mahtaileva.

Tyyli ajanut kaiken muun ohi.

Mutta todellisuudessa hän oli irrottanut Isaacin liimaaman taralappusen hyvin varoen ja ihastellut virheetöntä esitettä, siivellyt sormillaan paksun kartonkikannen mattapintaa ja nauttinut jokaisesta uudesta minimalistisesta sivusta.

Hän oli joutunut outojen tuntemusten valtaan, ollut uudella tavalla innoissaan ja kateellinen ikään kuin olisi jäänyt paitsi jostain epämääräisestä, jota ei edes tiennyt kaivanneensa.

Mutta Will oli ollut avoimesti haltioissaan. Hän oli hehkuttanut rakennuksen arkkitehtuuria ja sisustusta, tutkinut esitteen tarkkaan ja mennyt suoraan nettiin lukemaan lisää.

He olivat syöneet sinä iltana lammasta madras-kastikkeessa, ja Will oli siteerannut hänelle tietoja hotellin sisustuksesta: ”vai-kutteita Joseph Dirandilta” – – ”uudenlaista minimalismia, jossa on kaikuja rakennuksen historiasta” – – ”luo kertomuksen”.

Eliniä on aina hämmästyttänyt Willin kyky omaksua tällaisia faktoja ja detaljeja. Se tekee Elinin olon turvalliseksi, jollain tavoin varmaksi. Aivan kuin Willillä olisi vastaukset kaikkeen.

”Neiti Warner... herra Riley?”

Elin kääntyy ja näkee pitkän jäntevän miehen harppovan heitä kohti. Hänellä on yllään harmaa fleecetakki, jota koristaa sama hopeinen teksti.

le sommet

”Tässä ollaan.” Will hymyilee. Kuskin ja Willin pasmat menevät hetkeksi sekaisin, kun he tavoittelevat Elinin matkalaukkua yhtä aikaa, mutta sitten Will väistyy.

”Menikö matka hyvin?” kuski kysyy. ”Mistäpäin olette?” Mies kaappaa laukut ja nostaa ne minibussin perälle.

Elin antaa Willin vastailta kysymyksiin. Tämäntapainen jutustelu ei suju häneltä itseltään koskaan luontevasti.

”Etelä-Devonista. Lento oli ihme kyllä ajoissa. Sanoin Elinille, että sveitsiläinen täsmällisyys pakottaa jopa easyJetin pysymään aikataulussa.” Will hymyilee tummissa silmissään pahoitteleva katse, kulmakarvat koholla. ”Hitto, se taisi kuulostaa aika kliseiseltä?”

Mies naurahtaa. Juuri näin Will yleensäkin lähestyy uusia ihmisiä, riisuu heidät aseista sekoittamalla yhteen pulppuilevaa intoa ja itseironiaa. Eikä se petä koskaan, hän onnistuu hurmaamaan jokaisen. Will tekee tällaisista hetkistä niin kovin helppoja. Mutta toisaalta, Elin miettii Willin takana lymyillessään, juuri siihen hänkin alun perin ihastui. Se on keskeinen osa Willin persoonaa.

Vaivattomuus.

Willin ajatuksissa mikään ei ole ylitsepääsemätöntä. Kysymys ei ole uhosta, hänen aivonsa vain toimivat niin: hajottavat hetkessä asian kuin asian loogisiin, hallittavan kokoisiin palasiin. Laaditaan lista, tehdään vähän selvitystyötä, soitetaan puhele tai pari, ja niin vastaukset löytyvät ja ongelma ratkeaa. Elinis-

sä taas aivan helpot ja arkisetkin asiat voivat herättää ahdistusta, kunnes paisuvat vähitellen suhteettoman suuriksi.

Ajatellaan vaikka tätä matkaa. Hän oli stressannut lentoa – lentoaseman ja koneen ihmistungosta, mahdollista turbulenssia, myöhästymisiä.

Jopa pakkaaminen oli aiheuttanut päänvaivaa. Ei pelkästään se, että matkalle täytyi ostaa paljon uutta. Oli myös tiedettävä, mitä ostaa. Millaisiin sääoloihin pitäisi osata varautua, minkä valmistajan vaatteita valita.

Ja nyt kaikki hänen vaatteensa ovat upouusia ja myös tuntuivat siltä. Hän työntää sormen sisään housunkauluksesta ja siirtää kutittavaa pesuohjelappua, joka olisi pitänyt muistaa leikata pois jo kotona.

Will oli vain viskellyt laukkuunsa tavaroita. Pakkaamiseen oli mennyt alle varttitunti, mutta silti hän onnistuu näyttämään juuri siltä kuin pitääkin: kuluneet vaelluskengät, musta Patagonian topatakki ja käytössä mukaviksi muovautuneet North Facen housut.

Jotenkin kummassa heidän eroavaisuutensa kuitenkin täydentävät toisiaan. Will hyväksyy Elinin pikkuvikoineen, mikä ei ole itsestäänselvää. Elin tietää sen ja on kiitollinen.

Kuski liu'uttaa oven auki heilauttamalla tottuneesti kättään. Elin kapuaa sisään ja vilkaisee sivusilmällä bussin takaosaan.

Siellä istuu jo nelihenkinen perhe, joka tuli samalla funikulaarilla. Kiiltävähiuksiset teinitytöt ovat kumartuneet katselemaan jotain tabletilta, äidillä on käsissään aikakauslehti, ja isä selaa peukalolla puhelinta.

Elin ja Will asettuvat kahdelle keskipenkille. ”Onko nyt parempi?” Will kysyy hiljaa.

Ja on toden totta: puhtaat nahkaistuimet, ei äkkinäisiä, kovaa ääniä. Mikä parasta, täällä ei ole kosteita ihmisvartaloita jotka painuisivat tiiviisti Eliniä vasten.

Minibussi lähtee rauhallisesti liikkeelle, kääntyy oikealle ja ajaa töyssähdellen pois epätasaiselta parkkipaikalta.

Kuski ohjaa ajokkinsa hitaasti tien päähän ja kääntyy risteyksestä oikealle. Vauhdilla viuhtovat pyyhkimet työntävät lunta pois tuulilasista.

Kaikki on hyvin, kunnes tullaan ensimmäiseen mutkaan. Yhdellä nopealla liikkeellä bussi käännähtää ympäri ja lähtee kulkemaan vastakkaiseen suuntaan.

Elinin vartalo jäykistyy, kun bussi heilahtaa takaisin pystysuoraan.

Tien vieruksilla ei enää näy lumikinoksia eikä puita, ei edes kapeaa ruohokaistaletta. Nyt tie on tarrautunut kiinni vuorensinimään ja vain ohut metallikaide erottaa Elinin pyörryttävää pudotuksesta laakson pohjalle.

Hän aistii vieressään istuvan Willin jännityksen ja arvaa jo, mitä tämä tekee seuraavaksi: yrittää verhota hermostuksensa nauruun. Will päästää hampaidensa välistä matalan vihellyksen. ”Hitto vieköön, eipä tekisi mieli ajaa tästä yöllä.”

”Ei ole vaihtoehtoja, hotellille ei ole toista tietä.” Kuski vilkaisee heitä taustapeilistä. ”Tämän takia jotkut eivät halua tulla tänne ollenkaan.”

”Niinkö?” Will laskee käden Elinin polvelle, puristaa liian lujaa ja naurahtaa taas väkinäisesti.

Kuski nyökkää. ”Tästä on paljon juttuja netissä. Penskat laitavat pätkiä YouTubeen, videoivat itseään näissä mutkissa kiljussa. Kuvakulman takia tie näyttää pahemmalta kuin onkaan. Ne työntävät puhelimen ulos ikkunasta ja kuvaavat reunan yli suoraan alaspäin...” Puhe katkeaa, kun kuski keskittyy tuijottamaan tietä. ”Tämä kohta on pahin. Kunhan tästä selvittäään...”

Elin nostaa katseensa, ja hänen vatsanpohjaansa kouraisee. Tie on kaventunut entisestään, se on enää hädin tuskin minibussin levyinen. Päällyste on epämääräisen vaaleanharmaa ja kiiltelee paikoin jäästä. Hän pakottautuu katsomaan suoraan eteenpäin, lumihuippujen muodostamaan rosoiseen horisonttiin.

Koettelemus on ohi muutamassa minuutissa. Kun tie jälleen levenee, Willin ote Elinin jalasta hellittää. Hän alkaa touduta otsa kurtussa puhelimensa kanssa ja keskittyy kuvaamaan ikkunasta avautuvia näkymiä.

Elin hymyilee. Häntä liikuttaa, miten tosissaan Will suhtautuu puuhaansa. Will on odottanut tätä hetkeä – komeita maimemia, ensimmäistä vilahdusta hotellista. Elin tietää, että myöhemmin hän pyörittelee näitä kuvia läppärillään. Tarkastelee kriittisesti, parantelee vielä hiukkasen ja laittaa taidehenkisten kavereidensa nähtäville.

”Kuinka pitkään olet ollut hotellin leivissä?” Will kysyy kääntäen katseensa pois ikkunasta.

”Reilun vuoden.”

”Oletko viihtynyt hyvin?”

”Siinä rakennuksessa on jotain erikoista, sen historiassa. Se menee ihon alle.”

”Luin siitä netissä”, Elin mutisee. ”Aikamoista, että niin moni potilas –”

”Sitä ei parane miettiä sen enempää”, kuski keskeyttää. ”Hulluksi siinä vaan tulee, jos rupeaa kaivelemaan menneitä, etenkin täällä. Jos oikein perehtyy silloiseen meininkiin...” Mies kohtauttaa hartioitaan.

Elin tarttuu vesipulloonsa. Miehen sanat kaikuvat hänen mielessään: *Se menee ihon alle.*

Niin on jo käynyt, hän miettii ja muistelee hotellin esitettä, verkossa näkemiään kuvia.

Le Sommet.

Enää muutama kilometri, ja he ovat perillä.